بررسی تاثیر روش های نوین اموزشی بر افزایش علاقمندی الهه به دروس رشته شبکه

مائده قنوی

هنرآموز کامپیوتر استان گیلان منطقه املش هنرستان مرحوم حقانی

چکیده

هدف من از این پژوهش، بررسی تأثیر روش‌های نوین آموزشی بر افزایش علاقه‌مندی الهه به درس تجارت الکترونیک در پایه دوازدهم رشته شبکه هنرستان شهید مرحوم حقانی بود. در دنیای امروز، فناوری اطلاعات و ارتباطات تحولات عمده‌ای در فرآیندهای آموزشی به‌وجود آورده است و از این‌رو ضروری است که روش‌های آموزشی سنتی به شیوه‌های نوین و مؤثر تبدیل شوند تا انگیزه و علاقه‌مندی دانش‌آموزان را به دروس تخصصی افزایش دهد. در این پژوهش، از روش‌های نوین آموزشی شامل یادگیری مبتنی بر پروژه، تدریس تعاملی، استفاده از نرم‌افزارهای آموزشی و پلتفرم‌های آنلاین برای تدریس درس تجارت الکترونیک استفاده کردم.

برای جمع‌آوری داده‌ها، از ابزارهایی مانند پرسشنامه‌های پیش‌آزمون و پس‌آزمون، مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با الهه و معلمان وی، و مشاهدات مستقیم از کلاس‌های آموزشی بهره بردم. تحلیل داده‌ها نشان داد که استفاده از این روش‌ها تأثیر زیادی بر افزایش علاقه‌مندی و مشارکت الهه در کلاس‌های درس داشت. به‌ویژه، یادگیری مبتنی بر پروژه و انجام تکالیف گروهی به الهه کمک کرد تا درک بهتری از مفاهیم پیچیده تجارت الکترونیک پیدا کند و همینطور از روند یادگیری لذت بیشتری ببرد. همچنین، استفاده از تکنولوژی‌های آموزشی مانند نرم‌افزارهای شبیه‌سازی شبکه، ویدئوهای آموزشی و پلتفرم‌های آنلاین باعث تسهیل یادگیری مفاهیم تخصصی و بهبود مهارت‌های عملی الهه شد. در نهایت، این پژوهش به من این نتیجه را داد که به‌کارگیری روش‌های نوین آموزشی، به‌ویژه آن‌هایی که بر یادگیری فعال و مشارکتی تأکید دارند، می‌تواند علاقه و انگیزه دانش‌آموزان را در دروس تخصصی مانند تجارت الکترونیک به‌طور چشمگیری افزایش دهد.این پژوهش همچنین بر ضرورت تغییرات اساسی در شیوه‌های آموزشی تأکید کرده و پیشنهادهایی برای به‌کارگیری بیشتر روش‌های نوین در آموزش‌های هنرستان‌ها و تقویت برنامه‌های عملی برای دانش‌آموزان ارائه داده است.

واژگان کلیدی: روش‌های نوین آموزشی، تجارت الکترونیک، انگیزه دانش‌آموز، یادگیری مبتنی بر پروژه، هنرستان شهید مرحوم حقانی.

مقدمه

آموزش و پرورش به‌عنوان یکی از ارکان اصلی توسعه جوامع بشری، همواره در حال تغییر و تحول است. با پیشرفت‌های سریع علمی، فناوری و اجتماعی، ضرورت تغییر و بهبود روش‌های آموزشی بیش از پیش احساس می‌شود. در دنیای امروز، شیوه‌های سنتی تدریس دیگر قادر به تأمین نیازهای آموزشی دانش‌آموزان نیستند. این امر به‌ویژه در رشته‌های تخصصی و فنی مانند رشته شبکه کامپیوتری و دروس آن، از جمله درس تجارت الکترونیک، مشهود است. برای این‌که دانش‌آموزان بتوانند به‌طور تاثیرگذار و کاربردی مفاهیم پیچیده این دروس را یاد بگیرند، استفاده از روش‌های نوین آموزشی ضروری به نظر می‌رسد.

درس تجارت الکترونیک به‌عنوان یکی از دروس پایه دوازدهم رشته شبکه در هنرستان‌ها، شامل مفاهیم تخصصی و پیچیده‌ای است که در دنیای امروز به‌طور گسترده در تجارت‌های آنلاین و فناوری اطلاعات کاربرد دارد. اما، این مفاهیم در صورتی که به روش‌های سنتی و صرفاً تئوری تدریس شوند، ممکن است برای دانش‌آموزان دشوار و خسته‌کننده به نظر برسند. به همین دلیل، برای ایجاد انگیزه و علاقه‌مندی در دانش‌آموزان به یادگیری این مباحث، باید از روش‌های نوین آموزشی استفاده کرد.

در این پژوهش، هدف اصلی بررسی تأثیر روش‌های نوین آموزشی بر افزایش علاقه‌مندی الهه، یکی از دانش‌آموزان پایه دوازدهم هنرستان شهید مرحوم حقانی، به درس تجارت الکترونیک است. الهه یکی از دانش‌آموزانی است که در ابتدا علاقه زیادی به این درس نداشت و با چالش‌هایی در درک مفاهیم مواجه بود. اما با استفاده از روش‌های نوین مانند یادگیری مبتنی بر پروژه، تدریس تعاملی، و استفاده از فناوری‌های آموزشی، تلاش شده است تا محیطی پویا و جذاب برای او ایجاد شود. این تغییرات آموزشی هدف دارند تا الهه نه تنها به‌طور عمیقتر مفاهیم تجارت الکترونیک را یاد بگیرد، بلکه علاقه‌مندی بیشتری به این درس پیدا کند.

روش‌های نوین آموزشی، با استفاده از فناوری‌های جدید و تدریس مبتنی بر فعالیت‌های عملی، به دانش‌آموزان این امکان را می‌دهند که از محیط‌های واقعی شبیه‌سازی شده بهره‌برداری کنند. در این پژوهش، این روش‌ها به‌ویژه همگام با تقویت مشارکت دانش‌آموزان و افزایش انگیزه آنها در یادگیری مفاهیم تجارت الکترونیک بررسی شده‌اند. در کنار این، استفاده از پلتفرم‌های آنلاین و نرم‌افزارهای آموزشی به دانش‌آموزان این امکان را می‌دهد که مفاهیم را به‌صورت تعاملی و در قالب پروژه‌های عملی تجربه کنند.

در این تحقیق، به بررسی این موضوع پرداخته‌ام که آیا به‌کارگیری این روش‌های نوین آموزشی می‌تواند در افزایش علاقه و انگیزه الهه به درس تجارت الکترونیک تأثیر مثبت داشته باشد. نتایج این پژوهش می‌تواند همگام با اصلاح و بهبود شیوه‌های تدریس دروس تخصصی در هنرستان‌ها به‌ویژه در رشته‌های فنی و حرفه‌ای مفید واقع شود و به معلمان و مدیران آموزشی کمک کند تا روش‌های تدریس خود را به‌طور دقیقتری طراحی کنند. همچنین، این تحقیق می‌تواند به‌عنوان یک مدل برای سایر دانش‌آموزان که با چالش‌های مشابه در دروس فنی مواجه هستند، مورد استفاده قرار گیرد.

توصیف وضع موجود

در حال حاضر، وضعیت آموزش درس تجارت الکترونیک در پایه دوازدهم رشته شبکه هنرستان شهید مرحوم حقانی به‌طور عمده با استفاده از روش‌های سنتی تدریس انجام می‌شود. این روش‌ها شامل تدریس تئوری محور و کلاس‌های سخنرانی است که در آن معلمان بیشتر بر تدریس مطالب کتاب‌های درسی تأکید دارند و دانش‌آموزان نقش کمتری در روند یادگیری بازی می‌کنند. این شیوه، با وجود آن که اطلاعات بنیادی و ضروری را در اختیار دانش‌آموزان قرار می‌دهد، اغلب به دلیل عدم توجه به ویژگی‌های یادگیری فعال و تجربی، باعث کاهش علاقه و مشارکت دانش‌آموزان می‌شود.

الهه، یکی از دانش‌آموزان پایه دوازدهم در این هنرستان، نیز از جمله دانش‌آموزانی است که با این روش‌ها مواجه است. او در ابتدا علاقه زیادی به درس تجارت الکترونیک نداشت و این درس برای او بیشتر به‌عنوان یک تکلیف درسی بود که باید انجام می‌داد. مفاهیم پیچیده و انتزاعی این درس، همراه با نبود فعالیت‌های عملی و تجربی، باعث می‌شد که الهه و دیگر دانش‌آموزان نتوانند ارتباط زیادی با مطالب برقرار کنند. این وضعیت به‌ویژه در مورد دروس تخصصی مانند تجارت الکترونیک که نیاز به درک عمیق از فناوری‌ها و روندهای کسب‌وکار آنلاین دارد، مشهود است.

عدم استفاده از فناوری‌های نوین آموزشی و عدم توجه به روش‌های تعاملی و یادگیری مبتنی بر پروژه در تدریس این درس باعث شده است که الهه نتواند از پتانسیل‌های فناوری اطلاعات و ابزارهای دیجیتال برای درک بهتر و کاربردی‌تر مفاهیم بهره‌برداری کند. به‌علاوه، عدم تنوع در شیوه‌های آموزشی و به‌کارگیری تنها روش‌های سخنرانی و توضیحی باعث کاهش انگیزه و علاقه الهه به این درس شده است.

بنابراین، وضعیت موجود نیاز به بازنگری و بهبود دارد. استفاده از روش‌های نوین آموزشی و فناوری‌های روز می‌تواند به بهبود فرآیند یادگیری و افزایش انگیزه و علاقه‌مندی دانش‌آموزان به دروس تخصصی مانند تجارت الکترونیک کمک کند. به‌ویژه در مورد الهه که در حال حاضر با مشکلاتی در یادگیری این درس مواجه است، تغییر روش‌های تدریس می‌تواند تأثیرات مثبتی در افزایش مشارکت و علاقه او به این درس داشته باشد.

گردآوری اطلاعات (شواهد ۱)

برای گردآوری اطلاعات در این پژوهش، از روش‌های مختلفی استفاده شده است که به‌طور دقیق وضعیت موجود در کلاس درس تجارت الکترونیک و نحوه یادگیری الهه را بررسی کرده‌اند. این اطلاعات از چندین منبع مختلف و از طریق ابزارهای متنوع جمع‌آوری

شدند. در این بخش، به‌طور خاص به شواهد ۱ که از طریق مشاهدات مستقیم و مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با الهه و معلمان بدست آمده است، پرداخته می‌شود.

۱. مشاهده کلاس‌های درس:

در طی جلسات متعدد تدریس درس تجارت الکترونیک، من به‌طور مستقیم در کلاس‌های درس الهه حضور داشتم و رفتار و تعاملات او با معلم و همکلاسی‌ها را مشاهده کردم. در این مشاهدات، متوجه شدم که الهه معمولاً در کلاس‌های تئوری فعال نبوده و بیشتر اوقات به‌طور منفعل در کلاس حضور دارد. او نسبت به مطالب درسی علاقه‌مند به نظر نمی‌رسید و عمدتاً در زمانی که معلم از شیوه‌های سنتی تدریس استفاده می‌کرد، کمتر مشارکت داشت. هنگامی که بحث‌ها به‌صورت گروهی یا عملی برگزار می‌شد، الهه کمی فعال‌تر می‌شد اما همچنان مشکلاتی در درک عمیق مفاهیم داشت.

۲. پرسشنامه پیش‌آزمون:

برای ارزیابی اولیه از علاقه‌مندی و توانمندی الهه در درس تجارت الکترونیک، یک پرسشنامه پیش‌آزمون طراحی شد. این پرسشنامه شامل سؤالاتی درباره علاقه‌مندی به درس، اعتماد به توانمندی‌ها در این درس، و میزان درک مطالب درسی بود. نتایج این پرسشنامه نشان داد که الهه در ابتدا علاقه‌مندی کمی به درس داشت و درک عمیقی از مفاهیم تجارت الکترونیک نداشت. او به‌ویژه در زمینه مفاهیم مربوط به بازاریابی آنلاین و امنیت شبکه دچار مشکل بود و از این‌رو نیاز به کمک و راهنمایی بیشتری داشت.

۳. مصاحبه با الهه:

در یک مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با الهه، از او خواسته شد که تجربه‌های خود را از کلاس‌های درس تجارت الکترونیک بیان کند. الهه اشاره کرد که مفاهیم این درس برای او گاهی پیچیده و دشوار به نظر می‌رسند. او گفت که با اینکه درس تجارت الکترونیک از نظر کاربردی برای دنیای واقعی جذاب است، اما روش‌های تدریس فعلی و کمبود فعالیت‌های عملی باعث کاهش علاقه‌مندی او شده است. الهه معتقد بود که اگر فرصت بیشتری برای استفاده از نرم‌افزارها و ابزارهای آنلاین برای شبیه‌سازی کسب‌وکارهای آنلاین وجود داشته باشد، می‌تواند درک بهتری از مفاهیم پیدا کند.

۴. مصاحبه با معلمان:

همچنین مصاحبه‌هایی با معلمان مربوط به تدریس درس تجارت الکترونیک انجام شد. معلمان اظهار داشتند که با وجود تلاش‌هایشان برای توضیح مفاهیم به‌صورت ساده و قابل‌فهم، بیشتر دانش‌آموزان، از جمله الهه، با درک عمیق مطالب مشکل دارند. معلمان بر این باورند که کمبود منابع آموزشی مناسب و عدم استفاده از فناوری‌های روز می‌تواند از دلایل اصلی این مشکلات باشد. آنها همچنین اشاره کردند که روش‌های سنتی تدریس، مانند سخنرانی‌های طولانی و استفاده از کتاب‌های درسی بدون تمرکز بر فعالیت‌های عملی، مانع از ایجاد انگیزه و تعامل بیشتر دانش‌آموزان با دروس می‌شود.

این شواهد اولیه نشان‌دهنده وجود مشکلاتی در روند یادگیری الهه و دیگر دانش‌آموزان در درس تجارت الکترونیک است. این اطلاعات به‌طور واضح نیاز به اصلاح و به‌کارگیری روش‌های نوین آموزشی را برای افزایش علاقه و بهره‌وری بیشتر دانش‌آموزان در این درس نشان می‌دهد.

پیشینه تحقیق

در سال‌های اخیر، تحقیقات بسیاری در حوزه تأثیر روش‌های نوین آموزشی بر یادگیری و انگیزه دانش‌آموزان در دروس مختلف انجام شده است. به‌ویژه در دروس فنی و حرفه‌ای، که شامل دروس تخصصی مانند تجارت الکترونیک می‌شود، توجه به روش‌های تدریس نوین از اهمیت بالایی برخوردار است. بررسی‌ها نشان داده‌اند که روش‌های آموزشی فعال و مبتنی بر فناوری می‌توانند تأثیرات مثبتی در ارتقاء علاقه‌مندی و درک عمیق دانش‌آموزان از مفاهیم درسی داشته باشند.

یکی از روش‌های اثرگذار در تدریس، استفاده از تدریس فعال است. در این روش، دانش‌آموزان به‌جای نشستن و گوش دادن به توضیحات معلم، خود در روند یادگیری مشارکت می‌کنند. این مشارکت می‌تواند شامل فعالیت‌های گروهی، پروژه‌های عملی، و حل مسائل واقعی باشد. در نتیجه، دانش‌آموزان نه‌تنها بهتر مفاهیم را درک می‌کنند، بلکه علاقه بیشتری به یادگیری پیدا می‌کنند.

استفاده از فناوری‌های نوین در تدریس نیز در سال‌های اخیر رشد چشمگیری داشته است. ابزارهای دیجیتال مانند نرم‌افزارهای شبیه‌سازی، پلتفرم‌های یادگیری آنلاین، و ویدیوهای آموزشی، به‌ویژه در دروس فنی، می‌توانند در افزایش علاقه‌مندی و انگیزه دانش‌آموزان به درس کمک کنند. این فناوری‌ها به دانش‌آموزان این امکان را می‌دهند که مفاهیم پیچیده را به‌صورت عملی و در قالب تجربیات واقعی یاد بگیرند.

در این بین، تحقیقات مختلفی نشان داده‌اند که استفاده از روش‌های نوین آموزشی، به‌ویژه در تدریس تجارت الکترونیک، می‌تواند منجر به ارتقاء توانمندی‌های دانش‌آموزان در زمینه‌هایی چون بازاریابی آنلاین، مدیریت وب‌سایت‌ها، و تجارت دیجیتال شود. در بسیاری از این مطالعات، مشخص شده است که دانش‌آموزانی که در این روش‌ها آموزش می‌بینند، علاقه‌مندی بیشتری به این درس نشان داده‌اند و به‌طور کلی عملکرد بهتری دارند.

این پیشینه تحقیق، نشان‌دهنده اهمیت استفاده از روش‌های نوین آموزشی برای افزایش انگیزه و علاقه‌مندی دانش‌آموزان، به‌ویژه در دروس تخصصی مثل تجارت الکترونیک است.

شیوه های گردآوری اطلاعات

شیوه‌های گردآوری اطلاعات در این پژوهش شامل روش‌های مختلفی است که برای جمع‌آوری داده‌ها و شواهد مرتبط با تأثیر روش‌های نوین آموزشی بر افزایش علاقه‌مندی الهه به درس تجارت الکترونیک استفاده شده‌اند. این شیوه‌ها به‌طور دقیق و منظم اطلاعات موردنیاز را از منابع مختلف به‌دست می‌آورند تا نتایج معتبر و قابل‌استناد بدست آید. در این پژوهش، از شیوه‌های زیر استفاده شده است:

۱. مشاهده مستقیم:

در این روش، با حضور در کلاس‌های درس و مشاهده نحوه تدریس و تعامل دانش‌آموزان با معلم، اطلاعات جمع‌آوری شده است. این شیوه به‌ویژه برای ارزیابی فعالیت‌های کلاسی و رفتار دانش‌آموزان هنگام استفاده از روش‌های تدریس سنتی و نوین به‌کار رفته است. مشاهده رفتار الهه و سایر دانش‌آموزان در کلاس درس تجارت الکترونیک، نحوه مشارکت آنها در بحث‌ها و فعالیت‌های کلاسی، و میزان علاقه‌مندی و مشارکت آنها در فعالیت‌های عملی، بخش مهمی از اطلاعات را فراهم کرده است.

۲. مصاحبه نیمه‌ساختاریافته:

این روش شامل گفتگو با الهه و معلمان بوده است. در مصاحبه با الهه، از او خواسته شده تا تجربیات خود از درس تجارت الکترونیک را بیان کند و مشکلاتی که در یادگیری این درس دارد، مطرح کند. همچنین در مصاحبه با معلمان، آنها نظرات و دیدگاه‌های خود را در مورد روش‌های تدریس و تأثیر آنها بر علاقه‌مندی دانش‌آموزان بیان کرده‌اند. این مصاحبه‌ها به‌ویژه در درک عمیق‌تر مشکلات یادگیری الهه و شناسایی راهکارهای بهبود فرآیند تدریس کمک کرده است.

۳. پرسشنامه:

برای جمع‌آوری داده‌ها از جنبه‌های کمی‌تر، پرسشنامه‌ای طراحی شده است که شامل سؤالاتی درباره میزان علاقه‌مندی الهه به درس تجارت الکترونیک، سطح درک مفاهیم درسی، و میزان تأثیر روش‌های تدریس مختلف بوده است. پرسشنامه‌ها به‌طور خاص بر روی شناخت علاقه‌مندی و مشارکت دانش‌آموزان تمرکز دارند و به تحلیل دقیق‌تری از وضعیت یادگیری و انگیزه الهه کمک می‌کنند.

۴. بررسی مستندات و آزمون‌های قبلی:

در این شیوه، نتایج آزمون‌ها و ارزیابی‌های قبلی الهه در درس تجارت الکترونیک بررسی شده است. این ارزیابی‌ها به‌عنوان شواهدی از پیشرفت یا عدم پیشرفت دانش‌آموز در یادگیری مفاهیم درسی مورد استفاده قرار می‌گیرند. همچنین مقایسه نتایج پیش‌آزمون و پس‌آزمون‌ها می‌تواند اطلاعات دقیقی در مورد تأثیر تغییرات روش‌های تدریس بر یادگیری دانش‌آموزان فراهم کند.

۵. تحلیل محتوای کلاسی:

در این روش، محتوای تدریس شده در درس تجارت الکترونیک از جنبه‌های مختلف تحلیل شده است. این تحلیل به شناسایی نقاط قوت و ضعف روش‌های تدریس و محتواهای درسی کمک کرده و به معلمان این امکان را می‌دهد تا از محتوای آموزشی به‌طور اثرگذارتری استفاده کنند.

استفاده از این شیوه‌ها باعث گردآوری اطلاعات جامع و چندجانبه‌ای شده است که به تحلیل دقیق‌تر تأثیر روش‌های نوین آموزشی بر علاقه‌مندی و عملکرد الهه در درس تجارت الکترونیک کمک می‌کند.

مراحل اجرای راه حل انتخابی

پس از شناسایی مشکل و تحلیل دقیق علل بی‌علاقگی الهه به درس تجارت الکترونیک، تصمیم گرفتم از مجموعه‌ای از روش‌های نوین آموزشی استفاده کنم که هم با روحیات و سبک یادگیری الهه سازگار باشد و هم فضای کلاس را برای همه دانش‌آموزان جذاب‌تر و کاربردی‌تر کند. این راه‌حل‌ها با هدف افزایش مشارکت، درک بهتر مفاهیم، بالا بردن انگیزه درونی و کاهش استرس آموزشی انتخاب و مرحله‌به‌مرحله اجرا شدند.

۱. تهیه و استفاده از محتواهای چندرسانه‌ای (مولتی‌مدیا)

در گام اول، برای بخش‌هایی از محتوای کتاب تجارت الکترونیک که خشک، تئوری و تا حدی انتزاعی بود، ویدیوهای کوتاه، پاورپوینت‌های تصویری و اینفوگرافی‌هایی تهیه کردم که مفاهیم را به زبانی ساده و دیداری منتقل می‌کرد. این روش برای الهه که به یادگیری بصری علاقه دارد، بسیار موثر بود. حتی در برخی موارد از فیلم‌هایی از فروشگاه‌های آنلاین یا اپلیکیشن‌های واقعی استفاده کردم تا درس به زندگی واقعی او نزدیک‌تر شود.

۲. آموزش مبتنی بر پروژه (Project-Based Learning)

با توجه به اینکه یادگیری عملی برای الهه جذاب‌تر از مباحث تئوری بود، تصمیم گرفتم از روش آموزش مبتنی بر پروژه استفاده کنم. یک پروژه کوچک طراحی کردم که طی چند هفته انجام شود: طراحی یک فروشگاه آنلاین فرضی. الهه موظف شد با استفاده از مطالب درسی، مراحل مختلف راه‌اندازی فروشگاه را شبیه‌سازی کند؛ از انتخاب کالا، طراحی سایت و درگاه پرداخت تا تبلیغات در فضای مجازی. این پروژه باعث شد نه تنها محتوای درسی را عمیق‌تر یاد بگیرد، بلکه احساس کند دانسته‌هایش در آینده شغلی‌اش کاربرد دارد.

۳. تدریس تعاملی و مشارکت فعال دانش‌آموزان

در جلسات درسی، به جای روش سنتیِ معلم‌محور، کلاس را به صورت تعاملی پیش بردم. از الهه و دیگر دانش‌آموزان خواستم در بحث‌ها شرکت کنند، نظر بدهند و حتی گاهی بخشی از درس را به زبان خودشان توضیح دهند. برای جذاب‌تر شدن فضای یادگیری، از روش‌هایی مثل گفت‌وگوی گروهی، بازی‌های ساده آموزشی، نمایش موقعیت‌های فرضی (Role Play) و طرح سؤال‌های چالشی استفاده کردم. این فضا باعث شد الهه احساس امنیت و ارزشمندی بیشتری کند و بدون ترس از اشتباه، فعال‌تر شود.

۴. بازخورددهی منظم و تشویق هدفمند

در تمام مراحل، سعی کردم پیشرفت‌های الهه را با دقت زیر نظر بگیرم و به او بازخوردهای مثبت، دقیق و به‌موقع بدهم. حتی اگر پیشرفتش اندک بود، با جملات انگیزشی، کارت‌های تشویقی یا تعریف در جمع، انگیزه‌اش را حفظ می‌کردم. به مرور زمان، اعتماد به نفس بیشتری پیدا کرد و احساس کرد که زحماتش دیده می‌شود.

۵. استفاده از مثال‌های ملموس و واقعی

برای اینکه مفاهیم تجارت الکترونیک برای الهه قابل فهم‌تر باشد، تلاش کردم از مثال‌هایی استفاده کنم که به دنیای اطرافش نزدیک باشد؛ مثل تجربه‌های خودش در خرید اینترنتی، دیدن تبلیغات در اینستاگرام، ثبت‌نام در سایت‌ها یا کارکرد درگاه‌های پرداخت. این نزدیکی مفهومی باعث شد مطالب دیگر برایش دور از ذهن نباشد.

۶. استفاده از فضای فناوری در داخل و خارج کلاس

در صورت امکان، از رایانه و اینترنت برای جستجوی مطالب، ساخت پاورپوینت یا حتی مشاهده سایت‌های واقعی استفاده کردیم. گاهی تکالیفی دادم که شامل تماشای یک ویدیوی آموزشی یا تحلیل یک فروشگاه آنلاین واقعی بود. این فعالیت‌ها خارج از فضای کلاس هم پیگیری می‌شد و برای الهه تجربه‌ای تازه و لذت‌بخش بود.

۷. ایجاد حس ارزشمندی و مسئولیت در یادگیری

در روند اجرای این روش‌ها، سعی کردم نقش فعالی برای الهه در یادگیری‌اش تعریف کنم؛ نه فقط یک دانش‌آموز دریافت‌کننده، بلکه فردی مسئول که خودش باید مسیر یادگیری‌اش را بسازد. با دادن مسئولیت‌های کوچک مانند معرفی یک ابزار آنلاین به همکلاسی‌ها یا ارائه یک بخش ساده از درس، حس اعتماد به نفس در او تقویت شد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این بخش، داده‌های گردآوری‌شده از طریق شیوه‌های مختلف مانند مشاهده مستقیم، مصاحبه نیمه‌ساختاریافته، پرسشنامه، بررسی مستندات و تحلیل محتوای کلاسی تجزیه و تحلیل شده‌اند. هدف از تجزیه و تحلیل این داده‌ها، بررسی تأثیر روش‌های نوین آموزشی بر افزایش علاقه‌مندی الهه به درس تجارت الکترونیک و شناسایی نقاط قوت و ضعف این روش‌ها است.

۱. تحلیل نتایج مشاهده مستقیم:

مشاهده کلاس‌های درس نشان داد که وقتی معلم از روش‌های نوین تدریس مانند استفاده از پلتفرم‌های آنلاین، ویدیوهای آموزشی، و پروژه‌های گروهی استفاده می‌کند، الهه و سایر دانش‌آموزان مشارکت بیشتری در فعالیت‌ها دارند. این روش‌ها باعث می‌شود دانش‌آموزان بیشتر درگیر یادگیری شوند و نسبت به درس علاقه بیشتری نشان دهند. به‌ویژه زمانی که از فناوری‌های تعاملی استفاده می‌شود، دانش‌آموزان بیشتر تمایل دارند که مفاهیم پیچیده‌تر را به‌راحتی درک کنند.

۲. تحلیل نتایج مصاحبه با الهه:

در مصاحبه با الهه، او اذعان کرد که روش‌های تدریس نوین مانند استفاده از ویدیوهای آموزشی و تمرینات آنلاین، به او کمک کرده تا مفاهیم تجارت الکترونیک را بهتر و راحت‌تر درک کند. الهه گفت که وقتی در کلاس‌ها از روش‌های سنتی و تنها با توضیحات شفاهی استفاده می‌شد، علاقه‌مندی او به درس کاهش پیدا می‌کرد.

۳. تحلیل پرسشنامه‌ها:

پرسشنامه‌ها نشان دادند که بیش از ۷۵٪ دانش‌آموزان درک بهتری از مفاهیم تجارت الکترونیک پس از استفاده از روش‌های نوین آموزشی داشته‌اند. همچنین، ۸۰٪ از دانش‌آموزان اعلام کردند که به دلیل جذابیت بیشتر روش‌های نوین، انگیزه بیشتری برای مطالعه و شرکت در کلاس‌ها پیدا کرده‌اند.

۴. تحلیل مستندات و نتایج آزمون‌ها:

بررسی نتایج آزمون‌های قبلی و پس از تغییرات در روش‌های تدریس نشان داد که نمرات الهه در درس تجارت الکترونیک به‌طور معناداری افزایش یافته است. این تغییرات به‌ویژه در درک مفاهیم پیچیده‌ای چون تجارت الکترونیک و بازاریابی آنلاین مشهود بوده است.

۵. تحلیل محتوای کلاسی:

محتوای تدریس شده در درس تجارت الکترونیک نشان‌دهنده به‌کارگیری منابع دیجیتال و پلتفرم‌های آموزشی است که باعث بهبود درک دانش‌آموزان از مطالب شده است. این منابع همچنین توانسته‌اند با دقت به نیازهای خاص هر دانش‌آموز، روند یادگیری را شخصی‌سازی کنند.

نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که روش‌های نوین آموزشی تأثیر مثبتی بر علاقه‌مندی و درک مفاهیم توسط الهه و سایر دانش‌آموزان داشته است. استفاده از فناوری‌های آموزشی و روش‌های فعال در تدریس درس تجارت الکترونیک، باعث افزایش مشارکت، انگیزه و درک بهتر مفاهیم شده است. همچنین، نتایج آزمون‌ها نشان‌دهنده پیشرفت زیادی در یادگیری الهه است که به‌ویژه در مقایسه با روش‌های سنتی مشهود است.

معیار	روش‌های سنتی (قبل)	روش‌های نوین (بعد)	تغییرات (%)
مشارکت دانش‌آموزان	50%	85%	+35%
درک مفاهیم درس	60%	80%	+20%
انگیزه دانش‌آموزان	55%	80%	+25%
نمرات آزمون	12/20	17/20	+25%
تمایل به حضور در کلاس	60%	90%	+30%

جدول۱: بررسی تغییرات دانش آموزان بعد از تغییر روش تدریس

شواهد ۲

پس از اجرای روش‌های نوین آموزشی در درس تجارت الکترونیک، تغییرات مثبتی در روند یادگیری الهه و سایر دانش‌آموزان مشاهده شد. این تغییرات به‌طور ملموس در شواهد مختلف قابل تأسیس هستند. در این بخش، شواهدی که نشان‌دهنده تأثیر مثبت این تغییرات بر علاقه‌مندی و پیشرفت دانش‌آموزان است، آورده شده است.

۱. مشارکت فعال‌تر الهه در کلاس‌های درس

• پس از به‌کارگیری روش‌های نوین، مشارکت الهه در فعالیت‌های کلاسی به‌طور چشمگیری افزایش یافت. او به‌طور منظم در بحث‌های گروهی، تکالیف آنلاین و تمرینات شبیه‌سازی مشارکت می‌کرد. در مشاهدات کلاسی، مشاهده شد که الهه در مقایسه با قبل، بیشتر دست بلند می‌کرد و تمایل بیشتری به شرکت در فعالیت‌ها داشت.

۲. افزایش نمرات الهه در آزمون‌ها

• نمرات الهه در آزمون‌های تجارت الکترونیک بعد از استفاده از روش‌های نوین آموزشی افزایش چشمگیری داشت. به‌ویژه در آزمون‌هایی که به‌صورت آنلاین و با استفاده از ابزارهای تعاملی برگزار شدند، نمرات او از ۲۰/۱۲ به ۲۰/۱۷ رسید. این نشان‌دهنده درک بهتر مفاهیم و تسلط بیشتر بر مطالب است.

۳. بیشتر شدن علاقه‌مندی به درس

• پس از تغییرات در شیوه تدریس، الهه به‌طور زیادی علاقه‌مندتر به درس تجارت الکترونیک شد. او گزارش داد که به دلیل تنوع روش‌های تدریس و استفاده از تکنولوژی‌های جدید، دیگر درس برایش خسته‌کننده و تکراری نیست. در مصاحبه‌های بعدی با الهه، او از تجربیات جدید خود و لذت بردن از یادگیری در این شرایط نوین صحبت کرد.

۴. پاسخ‌های مثبت از سوی دیگر دانش‌آموزان

• سایر دانش‌آموزان نیز در بررسی‌های میدانی از روش‌های جدید تدریس ابراز رضایت کردند. طبق نتایج پرسشنامه‌ها، ۸۰٪ دانش‌آموزان بیان کردند که استفاده از فناوری‌های آموزشی و روش‌های نوین باعث شده که درک بهتری از مطالب داشته باشند و انگیزه بیشتری برای یادگیری پیدا کرده‌اند.

۵. کاهش احساس خستگی و بی‌حوصلگی

• پیش از تغییرات، الهه و سایر دانش‌آموزان اغلب از خستگی و بی‌حوصلگی در کلاس‌های درس شکایت داشتند. اما پس از اعمال روش‌های نوین، گزارشی از این‌گونه احساسات کم شد. الهه اعلام کرد که به دلیل استفاده از ویدیوهای آموزشی، پروژه‌های عملی، و ابزارهای تعاملی آنلاین، احساس کندی و بی‌حوصلگی از بین رفته است.

۶. بازخوردهای مثبت از سوی والدین

• والدین الهه نیز تغییرات مثبتی را در رفتار و انگیزه فرزندشان مشاهده کردند. آنها گزارش دادند که الهه به‌طور مستقل‌تر مطالعه می‌کند و علاقه بیشتری به پیگیری مطالب درسی نشان می‌دهد. این بازخوردها از سوی والدین، گواهی بر تأثیر مثبت تغییرات در روند یادگیری بوده است.

نتایج شواهد ۲ نشان‌دهنده موفقیت روش‌های نوین آموزشی در افزایش علاقه‌مندی و بهبود عملکرد تحصیلی الهه و سایر دانش‌آموزان است. این شواهد تأکید بر این دارند که استفاده از فناوری‌ها و روش‌های آموزشی متنوع، نه تنها باعث افزایش درک مفاهیم و مشارکت در کلاس‌ها می‌شود، بلکه انگیزه و علاقه دانش‌آموزان به درس را نیز تقویت می‌کند.

چگونگی ارزیابی راه‌حل‌ها

برای ارزیابی اثربخشی راه‌حل‌های انتخابی که همگام با بهبود تدریس و افزایش علاقه‌مندی الهه به درس تجارت الکترونیک به‌کار گرفته شد، از روش‌های مختلف ارزیابی استفاده شد. این ارزیابی‌ها شامل ارزیابی‌های کمّی و کیفی هستند که به کمک آن‌ها می‌توان به تحلیل دقیق‌تری از تأثیر این روش‌ها بر فرآیند یادگیری و پیشرفت الهه پرداخت. در این بخش، روش‌های ارزیابی به‌تفصیل توضیح داده شده است.

۱. ارزیابی از طریق نمرات و آزمون‌ها

• یکی از مهم‌ترین روش‌های ارزیابی اثربخشی روش‌های نوین آموزشی، بررسی نتایج آزمون‌ها و نمرات دانش‌آموزان بود. نمرات قبل و بعد از به‌کارگیری روش‌های نوین مقایسه شد تا تغییرات در یادگیری و تسلط دانش‌آموزان بر مفاهیم درسی به‌طور دقیق اندازه‌گیری شود. این ارزیابی از طریق آزمون‌های کتبی و آنلاین انجام گرفت. نتیجه این ارزیابی نشان داد که نمرات الهه بعد از تغییرات، افزایش یافته و از ۲۰/۱۲ به ۲۰/۱۷ رسید که حاکی از بهبود زیاد در یادگیری اوست.

۲. بازخورد از دانش‌آموزان

• برای ارزیابی کیفی تأثیر روش‌های نوین، از بازخوردهای دانش‌آموزان استفاده شد. پس از هر دوره آموزشی، از الهه و دیگر دانش‌آموزان خواسته شد که نظرات خود را در قالب پرسشنامه یا مصاحبه بیان کنند. این بازخوردها اطلاعات ارزشمندی در خصوص

میزان علاقه‌مندی، مشارکت و درک مطالب از طرف دانش‌آموزان به‌دست داد. الهه در پاسخ به این پرسش‌ها، تأکید کرد که روش‌های نوین به‌ویژه ویدیوها و شبیه‌سازی‌ها باعث افزایش علاقه‌مندی و کاهش خستگی او از درس شده‌اند.

۳. مشاهده رفتار و مشارکت در کلاس

• ارزیابی دیگری که به‌طور مستقیم از تغییرات در رفتار دانش‌آموزان می‌پرداخت، مشاهده فعالیت‌ها و مشارکت آنها در کلاس‌های درس بود. این ارزیابی‌ها به‌صورت غیررسمی و از طریق نظارت ما بر عملکرد دانش‌آموزان در حین فعالیت‌های کلاسی صورت گرفت. برای مثال، افزایش دست بلند کردن الهه برای پاسخ به سؤالات و مشارکت در بحث‌های گروهی، نشان‌دهنده افزایش علاقه و انگیزه او برای یادگیری بوده است.

۴. تحلیل تغییرات در میزان حضور در کلاس‌ها

• یکی دیگر از شاخص‌های ارزیابی، میزان حضور الهه در کلاس‌های درس و مشارکت او در فعالیت‌های خارج از کلاس بود. با دقت به نظرسنجی‌های صورت گرفته، میزان حضور الهه در کلاس‌ها پس از اجرای روش‌های نوین افزایش پیدا کرد. او همچنین تمایل بیشتری به مشارکت در تکالیف آنلاین و پروژه‌های گروهی نشان داد.

۵. بررسی میزان رضایت والدین

• برای ارزیابی تأثیرات روش‌های نوین آموزشی بر زندگی خارج از مدرسه، از والدین الهه خواسته شد که تغییرات در رفتار و انگیزه فرزند خود را گزارش دهند. بازخورد والدین نشان داد که آنها شاهد تغییرات مثبت در رویکرد الهه به مطالعه در منزل و علاقه‌مندی بیشتر او به درس تجارت الکترونیک بودند.

۶. ارزیابی پایانی و نظرسنجی‌های گروهی

• در پایان دوره، از همه دانش‌آموزان، از جمله الهه، درخواست شد تا از طریق نظرسنجی‌های گروهی یا فردی ارزیابی‌هایی درباره تجربیات خود از روش‌های نوین ارائه دهند. این نظرسنجی‌ها اطلاعات مفیدی درخصوص عملکرد معلمان، اثربخشی تکنیک‌های آموزشی، و نحوه تعامل دانش‌آموزان با محتوای درسی فراهم کرد.

ارزیابی‌های مختلف نشان داد که روش‌های نوین آموزشی به‌طور گسترده بر پیشرفت تحصیلی و افزایش علاقه‌مندی الهه و سایر دانش‌آموزان تأثیر گذاشته‌اند. افزایش نمرات، مشارکت فعال‌تر در کلاس، و نظرات مثبت از سوی دانش‌آموزان و والدین، شواهدی از موفقیت این روش‌ها بودند. به‌طور کلی، ارزیابی‌ها تأکید می‌کنند که استفاده از فناوری‌های آموزشی و روش‌های تعاملی باعث بهبود کیفیت یادگیری و افزایش انگیزه دانش‌آموزان می‌شود.

پیشنهادات

با دقت به نتایج مثبت به‌دست‌آمده از اجرای روش‌های نوین آموزشی در درس تجارت الکترونیک، می‌توان پیشنهاداتی برای بهبود بیشتر فرایند تدریس و افزایش علاقه‌مندی دانش‌آموزان به این درس و دیگر دروس مشابه ارائه داد. این پیشنهادها می‌توانند در بهبود کیفیت یادگیری و ارتقاء انگیزه دانش‌آموزان در درازمدت اثرگذار واقع شوند.

۱. استفاده گسترده‌تر از فناوری‌های آموزشی

• پیشنهاد می‌شود که معلمان از ابزارهای فناوری مانند ویدیوهای آموزشی، نرم‌افزارهای شبیه‌سازی و پلتفرم‌های آنلاین برای ارائه مطالب درسی استفاده کنند. این ابزارها می‌توانند به‌طور زیادی بر جذابیت و درک مطالب افزوده و باعث افزایش مشارکت و انگیزه دانش‌آموزان شوند.

۲. برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای معلمان

• پیشنهاد می‌شود که دوره‌های آموزشی برای معلمان در خصوص استفاده بهینه از تکنیک‌های نوین تدریس برگزار شود. این دوره‌ها می‌توانند به معلمان کمک کنند تا مهارت‌های لازم برای به‌کارگیری روش‌های نوین آموزشی مانند تدریس تعاملی، آموزش از طریق پروژه‌ها و استفاده از ابزارهای دیجیتال را کسب کنند.

۳. تقویت تعامل بین معلم و دانش‌آموزان

• پیشنهاد می‌شود که معلمان به‌طور منظم بازخوردهای شخصی به دانش‌آموزان ارائه دهند. این بازخوردها می‌توانند به‌طور خاص به تقویت نقاط قوت دانش‌آموزان و شناسایی نقاط ضعف آنها کمک کنند. برگزاری جلسات مشاوره‌ای فردی برای تحلیل پیشرفت دانش‌آموزان نیز می‌تواند مفید باشد.

۴. گسترش استفاده از پروژه‌های گروهی و شبیه‌سازی‌ها

• اجرای پروژه‌های گروهی و فعالیت‌های شبیه‌سازی برای دروس تخصصی مانند تجارت الکترونیک می‌تواند به‌طور مهمی بر یادگیری تجربی و عملی دانش‌آموزان تأثیر بگذارد. این فعالیت‌ها باعث تقویت مهارت‌های تیمی، حل مسئله و تفکر انتقادی دانش‌آموزان می‌شود.

۵. تشویق به استفاده از منابع یادگیری آنلاین

• پیشنهاد می‌شود که دانش‌آموزان به استفاده از منابع آنلاین و پلتفرم‌های آموزشی مانند سایت‌های تخصصی، ویدیوهای آموزشی و کتاب‌های الکترونیکی تشویق شوند. این منابع می‌توانند به آنها کمک کنند تا در زمان‌های خارج از کلاس، به‌طور مستقل مطالب را مرور و یادگیری خود را تقویت کنند.

۶. تنوع در روش‌های ارزیابی

• برای ارزیابی بهتر پیشرفت دانش‌آموزان، پیشنهاد می‌شود که معلمان از روش‌های متنوع ارزیابی مانند ارزیابی‌های عملی، پروژه‌های تحقیقاتی و ارزیابی‌های آنلاین استفاده کنند. این روش‌ها می‌توانند به دانش‌آموزان فرصتی برای نشان دادن توانمندی‌های خود در زمینه‌های مختلف بدهند.

۷. افزایش جلسات تعامل با والدین

• ارتباط مداوم با والدین برای نظارت بر پیشرفت تحصیلی و شخصی دانش‌آموزان می‌تواند به انگیزه و بهبود عملکرد آنها کمک کند. پیشنهاد می‌شود که جلسات منظم با والدین برای بررسی وضعیت تحصیلی دانش‌آموزان برگزار شود و والدین در روند یادگیری فرزندان خود مشارکت فعال‌تری داشته باشند.

۸. پشتیبانی از دانش‌آموزان با نیازهای ویژه

• برخی از دانش‌آموزان ممکن است در یادگیری دروس مختلف با چالش‌هایی مواجه شوند. پیشنهاد می‌شود که معلمان روش‌های نوین آموزشی را به‌گونه‌ای به‌کار گیرند که شامل حمایت‌های ویژه برای دانش‌آموزانی با نیازهای خاص باشد تا از این طریق تمامی دانش‌آموزان به‌طور یکسان از امکانات آموزشی بهره‌مند شوند.

۹. گسترش رویکردهای خلاقانه در تدریس

• معلمان باید تلاش کنند تا تدریس را از حالت سنتی و تکراری خارج کرده و با استفاده از رویکردهای خلاقانه، محیطی جذاب و انگیزشی برای دانش‌آموزان ایجاد کنند. استفاده از بازی‌های آموزشی، شبیه‌سازی‌های عملی و پروژه‌های مبتنی بر دنیای واقعی می‌تواند انگیزه دانش‌آموزان را افزایش دهد.

نتیجه‌گیری

نتایج حاصل از تحقیق حاضر نشان می‌دهد که استفاده از روش‌های نوین آموزشی در تدریس درس تجارت الکترونیک در هنرستان مرحوم حقانی، به‌ویژه برای دانش‌آموزانی مانند الهه، تأثیر زیادی در افزایش علاقه‌مندی و مشارکت آنها در مسیر یادگیری داشته است. با به‌کارگیری ابزارهای دیجیتال، ویدیوهای آموزشی، شبیه‌سازی‌ها، و تدریس تعاملی، دانش‌آموزان توانستند ارتباط بهتری با مطالب درسی برقرار کنند و انگیزه بیشتری برای یادگیری پیدا کنند.

نتایج ارزیابی‌ها، شامل افزایش نمرات، مشارکت فعال‌تر در کلاس و بهبود عملکرد دانش‌آموز در پروژه‌های عملی، نشان‌دهنده اثربخشی این روش‌ها در بهبود کیفیت آموزش و یادگیری بوده است. همچنین بازخوردهای مثبت از سوی الهه و دیگر دانش‌آموزان و والدین آنها، حاکی از رضایت بالای آنها از شیوه‌های نوین تدریس بود.

در مجموع، این تحقیق نشان داد که روش‌های نوین آموزشی نه‌تنها به بهبود یادگیری مفاهیم درسی کمک می‌کند، بلکه باعث افزایش علاقه‌مندی، تعامل بیشتر و مشارکت فعال‌تر دانش‌آموزان در روند تدریس می‌شود. از این رو، پیشنهاد می‌شود که این روش‌ها در سایر دروس نیز به‌طور گسترده‌تری به‌کار گرفته شوند تا بتوانند نقش مهمی در ارتقای کیفیت آموزش در هنرستان‌ها و مدارس دیگر بازی کنند.

منابع

محمدی. س. فرزانه. م. (۱۴۰۳). تاثیر روش های تدریس خلاقانه بر انگیزه و علاقه مندی دانش آموزان به یادگیری. اولین همایش ملی نگرش های نوین در مسائل آموزش و پرورش.

آقاجانی. ب. رهبرآلوارس. ف. هادیلو. ز. داوری سروش. ز. (۱۴۰۳). چگونه دانش آموزان را به درس علاقه مند کنیم؟. دومین کنفرانس بین المللی پژوهش های مدیریت، تعلیم و تربیت در آموزش و پرورش.

زنگنه. پ. (۱۳۹۵). تحلیل و بررسی روش های نوین تدریس. کنفرانس ملی دانش و فناوری روانشناسی، علوم تربیتی و جامع روانشناسی ایران.

نیک پروری. م. ایرانی. ط. کریمی. ص. حسینی پور. ز. کرم. ا. (۱۴۰۲). بررسی تاثیر و اهمیت روش های تدریس مورد استفاده معلم بر یادگیری دانش آموزان. مجله پیشرفت های نوین در روانشناسی، علوم تربیتی و آموزش و پرورش سال ششم، شماره ۶۴.